

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНИ СУД У НИШУ
33 П. 1198/13
Дана 10.09.2013.г. године
Н И Ш

У ИМЕ НАРОДА

ОСНОВНИ СУД У НИШУ, судија Милена Симовић, у парници тужиоца Остојић Властимира из Ниша, ул. Дубровачка бр. 18, кога заступа адв. Милановић Предраг из Ниша против туженог Републичко фонда ПИО, Филијала Ниш, вредност спора 463.933,14 динара, по усменој и јавној главној расправи одржаној дана 10.09.2013. године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

...ОДБИЈА СЕ приговор апсолутне ненадлежности овога суда као неоснован.

УСВАЈА СЕ тужбени захтев тужиоца Остојић Властимира из Ниша, па се обавезује тужени Републички фонд ПИО, Филијала у Нишу, да тужиоцу исплати износ од 463.933,14 динара на име материјалне штете због мање исплаћене припадајуће пензије за период од 01.01.2008. до 31.12.2012. године, са припадајућом законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног давања до коначне исплате и то:

- за јануар 2008. године 6.229,30 динара са законском затезном каматом почев од 20.02.2008. године па до коначне исплате,
- за фебруар 2008. године 6.229,30 динара са законском затезном каматом почев од 20.03.2008. године па до коначне исплате,
- за март 2008. године 6.229,30 динара са законском затезном каматом почев од 20.04.2008. године па до коначне исплате,
- за април 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.05.2008. године па до коначне исплате,
- за мај 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.06.2008. године па до коначне исплате,
- за јун 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.07.2008. године па до коначне исплате,
- за јул 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.08.2008. године па до коначне исплате,
- за август 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.09.2008. године па до коначне исплате,
- за септембар 2008. године 6.666,55 динара са законском затезном каматом почев од 20.10.2008. године па до коначне исплате,

- [illegible]

[illegible]

- за децембар 2012. године 8.738,99 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2013. године па до коначне исплате,

а све наведено у року од 15 дана од пријема пресуде, под претњом извршења.

Обавезује се тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 80.657,32 динара у року од 15 дана од пријема пресуде под претњом извршења.

Образложење

Тужилац је навео:

Тужилац је корисник старосне пензије. Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије од 01.01.2008. године одредбом чл.193. ст. 1. прописано је да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензије остварених по ступању овог закона врши по динамици и на начин утврђен законом којим се утврђује пензијско и инвалидско осигурање. Републички фонд ПИО је својим решењем 01бр.181-431/08 од 25.01.2008. године ванредно извршио усклађивање, односно повећање пензија за 11,06% од 01.01.2008. године. Фонд СОВО је сагласно одредби чл. 193. Закона о Војсци Србије био дужан да по службеној дужности усклади тужиоцу пензију и друга примања и повећа за 11,06%, те да изврши једнократну исплату новог износа пензије, почев од 01.01.2008. године. Наведено решење Фонда ПИО односи се на све кориснике пензија и он не изузима кориснике војних пензија. Тужени није извршио ванредно усклађивање пензије тужиоцу, о чему је став заузео и Уставни суд, а доношење појединачних решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураници то захтевају и нису предуслов нити правни основ за ванредно усклађивање пензија. С тога тражи да тужени исплати тужиоцу разлику између исплаћене и припадајуће пензије за период од 01.01.2008. до 31.12.2012. године.

Тужени је навео:

Оспорава тужбу и тужбени захтев. Истакао је приговор апсолутне ненадлежности суда. У конкретном случају није утврђено постојање права на усклађивање, те не може бити штете на страни тужиоца. Тужени Фонд ПИО није усвојио захтеве војних пензионера за усклађивање пензија за 11,06% из разлога јер просечан износ пензија војних корисника за претходну годину је био већи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији РС, а што је предуслов за ванредно усклађивање, сходно одредби чл. 75. Закона о изменама и допуна закона о пензијском и инвалидском осигурању. Војне пензије су за 2007. годину усклађене Законом ВЈ два пута и то повећањем вредности бода на 9,02 динара, а затим повећањем овог бода на 9,40 динара и исплата ових усклађених пензија је пензионерима извршена у првом кварталу 2008. године. Оцена Уставног суда се не може сматрати прејудуцирањем одлуке. Решењем туженог тужиоцу је признато право на пензију и исплата је вршена по наведеном решењу, тако да тужилац никакву штету није трпео и нема одговорности туженог. За тужиоца није донето појединачно решење којим је извршено усклађивање од 11,06%, те не постоји правни основ по коме тужилац може захтевати усклађивање пензије по основу ванредног усклађивања, нити накнаду штете по том основу, сагласно одредби чл. 79. ст. 5. Закона о изменама и допунама закона о инвалидском осигурању преузимање надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника не односи се на обавезе доспелих а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија. Истакао је приговор недостатка пасивне легитимације и приговор застарелости потраживања.

новчаних потраживања корисника војних пензија. Истакао је приговор недостатка пасивне легитимације и приговор застарелости потраживања.

У доказном поступку суд је прочитао писмене исправе, извео доказ вештачењем па је оценом изведених доказа у смислу чл. 8 ЗПП утврдио следеће чињенично стање:

Неспорно је међу странкама да је тужилац војни пензионер.

Из решења Фонда СОВО од 5.12. 2007.г. суд је утврдио да је тужиоцу усклађена старосна пензија на 4831,4000 бодова, односно 85 % од пензијског основа почев од 1.8.2004.г., а ставом другим усклађена је старосна пензија тужиоцу на 5989,712 бодова, односно 85 % од пензијског основа почев од 1.10.2005.г.

Из решења РФ ПИО од 25.1.2008.г. о ванредном усклађивању пензија које је објављено у службеном гласнику РС 20/08 од 19.2.2009.г. усклађене су пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из чл. 224 Закона о пензијском и инвалидском осигурању од 1.1.2008.г. за 11.6 %. Ставом другим одређено је да се наведене накнаде и пензије усклађују процентом од 11,06 % у односу на усклађену пензију и новчану накнаду по решењу о усклађивању пензија, вредности и општег бода и новчаних накнада од октобра 2007.г., ставом трећим одређено је да се најнижи износ пензије усклађује са процентом од 11,06 % у односу на усклађену вредност општег бода по решењу о вредности општег бода за октобар, новембар и децембар 2007.г., јануар, фебруар и март 2008.г. Ставом седмим одређено је да ће се исплата усклађене пензије вршити од 1.1.2008.г.

Из налаза и мишљења вештака утврђено је разлика између исплаћене и припадајуће пензије тужиоцу за период од 1.1.2008.г. до 31.12.2012.г. укупно 463.933,14 динара, а саставни део налаза чини и табеларни приказ ове разлике по месецима исплате са датумима доспећа од 20.-тог у месецу за претходни месец.

Чл. 193. Закона о Војсци Србије прописано је да усклађивање износа пензија војних осигураника остварених на дана ступања на снагу овог Закона као и пензија остварених по ступању на снагу Закона врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Чл. 197 Закона ст.1 Закона о Војсци Србије прописано је да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Војсци Југославије (Сл.лист СРЈ 43/94,28/96,44/99,74,99,3/02 и 37/02 и Сл. лист СЦГ 7/05 и 44/05).

Чл. 261. закона о Војсци Југославије прописано је да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензије на основу овог члана доноси савезни министар за одбрану.

Чл. 79. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском инвалидском осигурању прописано је да послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда СОВО на дан 1.11.2012.г. преузме Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом 3 прописано је да даном преузимања послова

обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања из става 1. овог члана РФ ПИО преузеће имовину, обавезе и запослене код Фонда СОВО у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања. Ставом 5. истог члана прописано је да се преузимање не односи на обавезе доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија по основу делимичног усклађивања пензија, новчаних накнада из чл 193 ст. 2 закона о Војсци Србије насталих до ступања на снагу овог закона за које ће се средства обезбедити у буџету РС у складу са посебним актом Владе РС. Уредбом о начину остваривања и престанка права из пензијског и инвалидског осигурања војних осигураника чл. 5 прописано је да се пензије и друга примања војних осигураника усклађују по службеној дужности, да ће се појединачна решења донети само на захтев војних осигураника.

Чл 2 Уредбе о обиму и начину преузимања имовине о, обавеза и запослених у Фонду СОВО у РФ ПИО прописано је да РФ ПИО сагласно Закону о изменама и допунама закона о пензијском инвалидском осигурању преузима имовину обавезе у запослене даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда СОВО. Чл. 1 наведено Уредбе у ставу другом прописано је да је да ће РФ ПИО обављати административно-техничке послове у вези са судским предметима по основу доспелих неизмирених новчаних потраживања војних корисника, насталих по основу делимичног усклађивања пензија.

Имајући и у виду наведене законске одредбе као и утврђено чињенично стање суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца основан.

Током поступка суд је несумњиво утврдио да је тужиоцу признато право на старосну пензију од стране Фонда СОВО, да је вршено усклађивање ове пензије по решењу од 5.12.2007.г. Чл. 193. Закона о Војсци Србије прописано је да усклађивање износа пензија војних осигураника остварених на дана ступања на снагу овог Закона као и пензија остварених по ступању на снагу Закона врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, а чл. 197 ст. 2 истог закона стављена је ван снаге одредба чл. 261. Закона о Војсци Југославије који је регулисао начин усклађивања војних пензија.

Из наведене одредбе произлази обавеза туженог да усклађивање пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те су основани наводи тужиоца којим указује да тужени има обавезу да врши усклађивање пензије тужиоцу на основу правила Закона о пензијском и инвалидском осигурању као општем акту. Тужени је био дужан да сходно овом закону почев од 1.1.2008.г. усклађује и пензије војних осигураника. Решење туженог о ванредном усклађивању пензија за 11,06 % донето је 25.1.2008.г., те је дакле тужени био дужан да и војним пензионерима који су ушли у систем цивилног пензијског и инвалидског осигурања усклади пензију за 11,06 %, па и тужиоцу. Пензије војних осигураника се од 1.1.2008.г. усклађују на начин и по динамици утврђеној Законом о пензијском и инвалидском осигурању и тај Закон је једини општи акт на основу кога се тим корисницима мора вршити усклађивање па и предметно ванредно усклађивање од 11,06 %. Акт о усклађивању пензије који доноси надлежни орган организације, у којој се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања по својој природи није општи акт већ акт техничко-спроведбеног карактера донет у поступку извршавања закона, односно извршавања законом утврђених права и обавеза.

Тим актом се не уређују права и обавезе осигураника нити се права и обавезе установљавају, већ се сагласно начину и методу утврђеног законом одређују конкретни проценти усклађивања пензије на основу званичних статистичких података. У поступка доношења тог акта надлежни органи Фонда нису овлашћени да утврђују испуњеност услова за ванредно усклађивање пензија, а који су одређени чл. 75 Закона о изменама и допунама закона о пензијском и инвалидском осигурању којим се прописује да уколико просечан износ пензије корисника у осигурању исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених у РС у претходној години пензије ће се ванредно ускладити од 1. јанура текуће године за проценат којим се уређује да износ просечне пензије корисника за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ново од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћених у претходној години. Након доношења решења од 25.1.2008.г. испуњеност ових услова не могу ценити ни органи организације у којој се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања нити је пак суд овлашћен да цени испуњеност ових услова. Решењем Фонда ПИО од 25.1.2008.г. извршено је ванредно усклађивање пензија за све кориснике које се налазе у систему Фонда ПИО за 11,06 % те како су војни пензионери тада били у систему и на њих се односи ово ванредно усклађивање. Приликом доношења овог решења били су испитивани услови за ванредно усклађивање из чл. 75. закона и ови услови се сада не могу поново испитивати нити у управном нити у судском поступку. Наведено решење од 25.1.2008.г. је коначно и правно обавезујуће за све па и за управне и судске органе односно за суд. Да нису били испуњени услови за ванредно усклађивање пензија из чл. 75 Закона о пензијском и инвалидском осигурању то решење не би било ни донето. Како се у наведеном решењу не спомиње да се исто не односи на војне пензионере суд налази да се и на војне пензионере тј. конкретно на тужиоца мора применити наведено решење. Суд налази да тужени није испоштовао Закон о пензијском и инвалидском осигурању и није ускладио пензију тужиоцу по Закону чиме му је причинио штету, а која се састоји у разлици између исплаћене и припадајуће пензије. Тужени је без законског основа ускратио тужиоцу исплату усклађене пензије чиме му је причинио штету за коју одговара у смислу чл.154, 155 и чл. 172 Закона облигационим односима. Са друге стране тужени је исплатио усклађене пензије цивилним пензионерима па и онима чија пензија је прелазила 60 % од просечне зараде у РС за 2007.г. без пореза и доприноса, а опште је познато да има и цивилних пензионера са таквом пензијом. Неспорно је међу странака да су војне пензије и усклађиване у току 2008.г. на исти начин као и пензије осталих корисника почев од 1.4.2008.г. за 6,97 % и од 1.10.2008.г. за 14,13 %, те је несумњиво да се на војне пензионере мора применити и усклађивање по решењу од 25.1.2008.г. за 11,06 %. Пензије и друга примања војних осигураника су такође морала бити усклађена по истој динамици као и осталим корисницима и то по службеној дужности од стране туженог, а издавање појединачних аката није предуслов за исплату усклађене тј. увећане пензије о чему се већ и Уставни суд недвосмислено изјаснио у својој одлуци Уж.бр. 5287/11 од 19.12.2012.г.

Одлуке Уставног суда су правно обавезујуће и суд има законску и моралну обавезу да их примени, а правна схватања Уставног суда изражена у одлукама се не могу доводити у питање од стране других судова у РС јер Уставни суд даје врховно тумачење закона. Уколико је направљен било какав пропуст приликом доношења решења Фонда ПИО од 25.1.2008.г. такав пропуст не може бити сада отклоњен јер се ово ванредно усклађивање не може преиспитивати ни у једном поступку. Решење је коначно и правно обавезујуће за све.

Што се тиче приговора апсолутне ненадлежности овога суда суд је нашао да исто није основан. Тужилац тужбом тражи накнаду штете због незаконитог рада државног органа тј. због тога што је тужени ускратио тужиоцу исплату разлике пензије, те је Основни суд надлежан за поступање по оваквим тужбама у парничном поступку сходно чл. 1. ЗПП. Тужилац, наиме, не тражи тужбом усклађивање пензије што може остваривати само у управном поступку пред органима туженог, већ тражи исплату разлике пензије због неоснованог ускраћивања њене исплате.

Управни и судски поступци који се у овим стварима воде упоредо нису у вези једни са другима и потпуно су независни једни од других. Ови поступци нису претходно правно питање једни за друге те одлука суда не зависи од одлуке донете у управном поступку нити евентуалном управном спору, а важи и обрнуто. Сходно начелу поделе власти, као основном правном начелу на којем правна држава и почива, судска и извршна власт су независне једна од друге, као и законодавна. Законодавна власт у конкретном случају установљава права и обавезе, извршна спроводи и извршава законом установљена права и обавезе, а судска власт их штити уколико до њихове повреде или угрожавања дође. Свакако да је целисходно да одлуке управних и судских органа не буду у колизији али су ови органи независни једни од других. Поступање управних органа и одлуке донете у том поступку као и евентуалне одлуке управног суда не спречавају овај суд да поступа, суд се не може позивати на њих, нити је њихов исход од утицаја на одлуку овога суда како то тужени тврди позивајући се на одлуку Управног суда од 22.7.2013.г. Ова одлука Управног суда је без утицаја на пресуђење јер је овај суд независан и самосталан код доношења одлука. Уколико је суд надлежан за поступање, а несумњиво је утврђено да јесте, на одлуку суда не сме имати никакв утицај било који други орган нити одлуке тог органа. У управном поступку се не утврђују права и обавезе већ се само спровode и извршавају, надлежности судских и управних органа су различите као и поступци које примењују, а одлуке које ови органи доносе нису ни у каквој вези.

Такође није основан приговор недостатка пасивне легитимације јер је управо тужени својим незаконитим и неправилним радом без законом прописаних разлога ускратио тужиоцу право на исплату пензије тј. разлике пензије, те је у свему пасивно легитимисан.

О питањима надлежности суда и питању пасивне легитимације туженог већ се изјаснио и Врховни суд на својој општој седници од 15.11.2005.г.

Даље приговор застарелости туженог је такође неоснован. Тужилац је поднео тужбу 25.1.2013.г. те како није протекао објективни рок застарелости од 5 година почев од 1.1.2008.г. сходно чл. 376 ЗОО суд је нашас да је приговор неоснован. Што се тиче субјективног рока који тече у оквиру овог објективног рока суд налази да с обзиром да тужилац никада није примио појединачни решење о висини усклађене пензије није ни могао знати колика је у коначном штета за њега, односно колики је обим и висина штете, те то сазнаје тек у ојом поступку са обављеним вештачењем. С тога је суд и ценио застарелост према објективном року од 5 година и нашао да потраживање није застарело.

Даље суд ценио и наводе туженог да просечна пензија корисника Фонда СОВО у 2007.г. није била мања од 60 % од просечне зараде запослених у РС без пореза и доприноса али је овај навод без утицаја јер како је већ објашњено након доношења решења од 25.1.2008.г. које је коначно испуњеност ових услова из чл. 75. Закона не

могу више ценити ни органи организације у којој се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања нити је пак овлашћен да испуњеност ових услова цени суд.

Такође ванредно усклађивање пензије није накнада штете већ има за циљ да се пензије свих корисника подигну на виши ниво за убудуће. Наводи туженог да је војним пензионерима у 2007. г. усклађена пензија са 9,02 динара на 9,40 су без утицаја јер ранија усклађења нису предмет овог поступка већ предметно усклађење од 11,06 % које није извршено тужиоцу без основа, а сва ранија усклађења су морала бити узета у обзир па је овај проценат од 11,06 % примењен на вредност бода од 9,40 динара према другој варијанти из налаза вештака и према тој варијанти је утврђена висина тужбеног захтева и захтев усвојен.

Дакле тужбени захтев је основан и по основу и по висини.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању и Закон о Војсци Србије су општи акти на основу којих је донето и решење о ванредном усклађивању пензија од 25.1.2008. за 11,06 % које је коначно и правноснажно те се наведени општи акти морају применити на све пензионере па и на војне односно конкретно на тужиоца који се налази у систему пензијског и инвалидског осигурања од 1.1.2008. г. Тужени је незаконитим и неправилним радом ускратио тужиоцу исплату пензије односно њене разлике чиме је тужиоцу причинио штету. Висина штете је утврђена сходно налазу и мишљењу вештака које је суд ценио као објективно, стручно и урађено од стране сталног судског вештака. Суд је прихватио налаз и мишљење како у погледу главног дуга тако и камате. Камата тече од дана падања туженог у доцњу са исплатом пензије сходно чл. 277 и 324 ЗОО, а тужени је дошао у доцњу када није обавезу испунио у року одређеном за испуњење, те камата не може тећи од дана подношења тужбе сходно чл. 279 ст. 3 ЗОО, већ од дана падања туженог у доцњу, односно од доспећа сваке месечне разлике.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу чл. 153 и 154 ЗПП па је тужиоцу досудио следеће нужне трошкове и то за састав тужбе и 1 поднеска по 6.000,00 динара за 3 одржана рочишта по 7.500,00 динара за вештачење 8.000,00 динара и на име таксе за тужбу и одлуку 38.157,32 динара, што укупно износи 80.657,32 динара.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци, а остали наводи и докази су без утицаја.

ОСНОВНИ СУД У НИШУ, дана 10.09.2013. г., 33 П 1198/13

Судија
Милена Симовић, с.р.

Поука о правном леку:

Против ове пресуде може се изјавити
жалба у року од 15 дана од пријема, Апелационом
у Нишу, преко овог суда.

ЗТО Управитељ судске писарнице

